

**PRILOG STRATIGRAFSKOM RASČLANJIVANJU
MEZOZOJSKIH NASLAGA JUGOZAPADNOG
DIJELA ŽUMBERAČKE GORE**

Prethodni izvještaj

Herak Milan

Područje Žumberačke gore, osobito njezin zapadni dio, dosad je tek djelomično geološki istražen. Stoga mi je predložio ravnatelj Geološko-paleontološkog muzeja u Zagrebu dr. J. Poljak, da periodički u kraćim ekskurzijama prikupljam geološke podatke toga područja u cilju, da se u toku vremena u prvom redu upotpuni stratigrafsko rasčlanjivanje sedimenata. Tek tada bi bilo moguće stvoriti cjelokupnu geološku sliku toga zanimljivog područja u kojem se, kako je već Gorjanović opazio, ukrštavaju krški elementi s elementima »alpskog« morfološkog tipa. Pored predjela s izrazitim ponikvama, ponorima, spiljama, uvalama i drugim krškim oblicima postoje pitomi i plodni predjeli na kojima se krške pojave ne daju ni naslutiti.

Na dvije kraće ekskurzije, od kojih je prva bila u jesen 1945 g. (sudjelovali su još i dr. J. Poljak, Donata Nedela i Ivan Crnolatac), a druga u jesen 1946 g. (sudjelovao je Ivan Crnolatac) trebalo je u glavnom steći orijentacionu sliku kako samog terena tako i geoloških elemenata, koji ga izgrađuju. Pored toga nastojali smo prikupiti po mogućnosti što više fosila pomoću kojih bi se onda izvršilo stratigrafsko rasčlanjivanje sedimenata. S obzirom na slabu fosilifernost tamošnjih naslaga svaki novi fosilni nalaz bio je za nas vrlo vrijedan, jer iz tog područja dosad nije određena ni jedna fosilna vrsta.

Stoga već i samo prikupljanje lijepih rudista u Kreni kraj Brašljevice, zatim koralja, pa hidrozoa na Obradovki kod Brašljevice, u Boštu kraj Radovice i kod Kuljaja, zatim rudista

kod Visoča itd. predstavlja uspjeh naših kratkih ekskurzija. Kada se te zbirke kompletiraju i kada se izvrši njihovo točno određivanje, sigurno je, da će se i geološki odnosi toga terena moći bolje objasniti. Već sada možemo naglasiti, da je nađen novi stratigrafski član na tom području. To su titonske naslage u Boštu kraj Radovice i na Obradovki kraj Brašljevice u kojima su nađene lijepo sačuvane elipsaktinije. Te naslage dosad u tom području uopće nisu bile poznate.

Pored prikupljanja zbirke fosila izvršena su i neka zapažanja u terenu, na temelju kojih će se lakše moći stvoriti plan za kartiranje i detaljno istraživanje. Osobita je pažnja bila posvećena ispitivanju odnosa krednog fliša i krednih vapnenaca. Mnogostruka razlomljenost terena, koji je uzduž i poprijeko iskrižan lomovima, uvelike otežava rješenje toga pitanja. No koliko se dosad moglo vidjeti, glavna je masa rudistnog vapnenca mlada od fliških naslaga, pa bi općenito uzeto odnos tih dvaju faciesa odgovarao odnosu adekvatnih naslaga u Zagrebačkoj gori i u susjednim gorama. Ali pored izrazitog rudistnog vapnenca čini se, da u raznim nivoima nastupaju različiti vapnenci, kojih će se položaj moći definitivno odrediti jedino detaljnim studiranjem i pronalaženjem karakterističnih fosila. Svakako se već sada moglo vidjeti, da u samom flišu postoje ulošci vapnenca, koji su čas deblji a čas tanji, a po izgledu su različiti. Sam je vapnenac vrlo često brečolik, redovito s krupnim valuticama razne boje. Takav je vapnenac kod Kuljaja bio određen kao gutenštajnski vapnenac, ali njegov odnos prema ostalim krednim naslagama (na putu prema Gudaljima u njemu je zapažen fliš), kao i činjenica, da se među komponentama toga vapnenca nalaze komadi, koji izgledaju kao tipični rudistni vapnenci ne dozvoljavaju nam takav zaključak.

Na granici krede prema trijaskom glavnom dolomitu redovito se nalaze tamniji, sivi, gusti vapnenci u kojima dosada nisu nađeni fosili. Prema tome njihova stratigrafska pripadnost ostaje i dalje neriješenom.

Morfološki je teren kojim smo prolazili uvjetovan mnogobrojnim lomovima, koji se mogu već i kod preglednog rada lako ustanoviti. Sve duboke doline rezultat su ne samo erozione

snage vode nego i lomova, kojih se tragovi mogu susresti na mnogo mjesta. Takve su doline u prvom redu doline Sušice, Šiljačkog potoka, Jamnika, Vozelnice s Babinac potokom i Kamenice. Pa i područje Sv. Gere obilježeno je znatnim uzdužnim i poprečnim lomovima, ali zbog kratkoće vremena nije bilo zasada moguće istraživanju toga područja posvetiti veću pažnju.